

Film "KALJU LEPIK KAHEL RANNAL"

Sissejuhatus

2020. aastal möödus sada aastat Eesti pagulasluuletaja par excellence Kalju Lepiku sünnist. Lepik elas Stockholmis 1944. aastast kuni oma surmani 1999. a. Ta avaldas peaaegu 20 luulekogu ning tema luuletustest on koostatud mitu valikkogu. Ta oli ka ühiskondlikult aktiivne olles muuhulgas Välismaise Eesti Kirjanike Liidu esimees. Lepikut on autasustatud Eesti riigi poolt ja erinevate preemiate ja auhindadega.

Pagulasühiskonna kultuurielus oli Kalju Lepik keskne kuju mitte ainult oma luuleloomingu poolest. Ta pidas ettekandeid aktustel ja üritustel, oli suurepärase luuletuste deklameerija ja ta kirjutas pühendusluulet paljude eesti kultuuritegelaste ja organisatsioonide juubelite ja tähtpäevade puhul. Tegi kaastööd eesti ajakirjandusele, näiteks Rootsis ilmuvale Teatajale.

Et eesti pagulasühiskond nii visalt elas ja püsis, selle eest võib tänada palju inimesi, nende hulgas kindlasti Kalju Lepikut. Lepikule oli pagulasühiskond tähtis ja eelduseks tema tööle ja loominguks. Eestisse pöördus Lepik tagasi 1990. aastal Eesti taasvabanemise eel, leides seal samuti kiiresti tunnustust.

Plaanid möödunud aastal Stockholmis Kalju Lepiku sajandat juubeliaastat tähistada ei saanud pandeemia tõttu teoks. Tahet ja tegijaid oli küll olemas. Mida teha? Selles olukorras tekkis filmi tegemise mõte, millega saaks Lepikut tutvustada ja tähistada.

Õeldud, tehtud. 2021. aasta alguses leiti filmijad ja seejärel tuli kokku grupp Rootsis tegutsevaid eesti lauljaid, muusikuid ja luuletuste lugejaid. Algasid võtted, kus esitati Kalju Lepiku luuletusi ja laule tema sõnadele. Tehti intervjuusid inimestega, kes tundsid Lepikut ning Stockholmis filmiti kohti, kus Lepik elas ja viibis.

Sellega asi aga ei piirdunud. Varsti tekkis kontakt Eesti kirjandusteadlase ja -kriitiku Janika Kronbergiga, kes tundis Lepikut ja oli äsja avaldanud raamatu tema kirjutiste ja kõnedega. Kui film alguses keskendus Lepiku elule Läänemere läänekaldal, siis nüüd, tänu Kronbergile, avanes pilt Lepikust Läänemere idakaldalt vaadatuna. Sõna sai terve rida inimesi ja kultuuritegelasi Eestis.

Seega valmis film "Kalju Lepik kahel rannal". Tegemist ei ole biograafilise filmiga inimese elust. Pigem on siin killud, mis kokku panduna moodustavad mosaiigi, kus peale Kalju Lepiku enese, paistavad kontuurid tema lähedastest, sõpradest, kolleegidest ja ühiskonnast, kus ta elas. Elavaks teevad filmi Lepiku luuletused ja sõnavõtted Lepiku tütrelt, sõpradelt ja kolleegidelt. Filmis näeme ka Kalju Lepikut ennast. Film on dokument, mis jääb ja mille juurde saab tagasi pöörduda.

Jaan Seim

Filmis on näha järgnevaid isikuid nende ilmumise järjekorras:

Doris Kareva, luuletaja, luule deklameerija

Jaan Seim, teadustaja, laulja, filmi produtsent, Eesti Kultuuri Koondise esimees

Aino Lepik von Wirén, luuletaja tütar, jurist, EV diplomaat

Janika Kronberg, kirjanduskriitik ja –teadlane, filmi produtsent, Karl Ristikivi Seltsi esimees

Katrin Meerits, laulja

Toomas Tuulse, pianist

Kairi Ilison, luule deklameerija

Stockholmi Eesti Kooli õpilased Ülle Langeli juhatusel, luule deklameerijad

Taave Vahermägi, luule deklameerija

Paul Laan, filoloog, kirjanik, Välismaise Eesti Kirjanike Liidu liige

Helle Rosenborg, luule deklameerija

Lauri Metsvahi, löökpillide mängija

Jaan Kolk, kirjanik Raimond Kolgi ja Ellen Kolgi poeg, Teatriliidu direktor

Jaan Paju, kunstnik Otto Paju ja Inge Paju poeg, jurist

Paul-Eerik Rummo, luuletaja, end. minister

Jaan Undusk, kirjanik, kirjandusteadlane

Mikko Pulkkinen, laulja

Peeter Olesk, kirjandusteadlane, end. minister

Sirje Olesk, kirjandusteadlane ja –kriitik

Andres Langemets, publitsist, luuletaja

Arne Mikk, lavastaja, Estonia Ooperi end. direktor

Kalju Lepik, luuletaja, filmi peategelane

Kaamera- ja tehnilist tööd tegid Stellan Särlefalk, Aleksei Aleksejev jt.